Seat No. : ______________

MA-II-87

April-2007
Sanskrit
Paper-VIII
(Entire)

Time : 3 Hours] **[Max. Marks : 100**

Instruction : **All** questions carry equal marks.

1. (a) निम्नलिखितेषु केऽपि **द्वे** सूत्रे व्याख्यायत । **(10)**

1. (a) Explain any **two** of the following sūtras
   (1) कर्तरिकृत् । 3.4.67
   (2) तव्यत्तव्यानीयर: । 3.1.16
   (3) अचो यत् । 3.1.97
   (4) आतोऽनुपसर्गे क: । 3.2.3

   (b) निम्नलिखितेषु केऽपि **द्वे** रूपे साधयत । **(10)**
   (b) Explain any **two** forms from the following
   (1) कारक: ।
   (2) कर्ता ।
   (3) उष्णभोजी ।
   (4) गोप: ।

2. (a) निम्नलिखितेषु केऽपि **द्वे** सूत्रे व्याख्यायत. **(10)**
   (a) Explain any **two** of the following sutras
   (1) तेन रक्तं रागात् । 8.2.1
   (2) अपत्यं पौत्रप्रभृति गोत्रम् । 8.1.162
   (3) ग्रामजनबन्धुभ्यस्तल् । 8.2.83
   (4) जीवति तु वंश्ये युवा । 8.1.163

   (b) निम्नलिखितेषु केऽपि **द्वे** रूपे साधयत । **(10)**
   (b) Explain any **two** forms from the following
   (1) शैव: ।
   (2) औदुम्बर: देश: ।
   (3) गार्ग्य: ।
   (4) औपगव:

3. (a) નીચેનામાંથી **બે** શ્લોકોનું અનુવાદ કરો. **(10)**

(a) Translate any **two** verses from the following :

(1) कश्चित्कान्ता विरहगुरुणा स्वाधिकारात्प्रमत्त:
शापेनास्तंगमितमहिमा वर्षभोग्येण भर्तु: ।
यक्षश्चक्रे जनकतनयास्नानपुण्योदकेषु
स्निग्धच्छायातरुषु वसतिं रामगिर्याश्रमेषु ।।

(2) तां चावश्यं दिवसगणनातत्परामेकपत्नी-
मव्यापन्नामविहतगतिर्द्रक्ष्यसि भ्रातृजायाम् ।
आशाबन्ध: कुसुमसदशं प्रायशो ह्यङ्गनानां
सद्य:पाति प्रणयि हृदयं विप्रयोगे रुणद्धि ।।

(3) विश्रान्त: सन्व्रज वननदीतीरजानां निषिञ्च
न्नुधानानां नवजलकणैर्यूथिका जालकानि ।
गण्डस्वेदापनयनरुजाक्कान्तकर्णोत्पलानां
छायादानात्क्षणपरिचित: पुष्पलावीमुखानाम् ।।

(4) तत्र व्यक्तं हषदि चरण न्यासमर्धेन्दुमौले:
शश्वसिद्धैरुपयितबलिं भक्ति नम्र: परीया: ।
यस्मिन्हष्टे करणविगभादूर्ध्वमुद्धूत पाया:
कल्पिष्यन्ते स्थिरगणपदप्राप्तये श्रद्दधाना: ।।

(b) નીચેનામાંથી **બે** શ્લોકોનું અનુવાદ કરો. **(10)**

(b) Translate any **two** from the following :

(1) विधुत्वन्तं ललितवनिता: सेन्द्रयापं सचित्रा:
संगीताय प्रहतमुरजा: स्नग्धगम्भीरघोषम् ।
अन्तस्तोयं मणिमयभुवस्तुङ्गभ्रंलिहाग्रा: ट
त्रासादास्त्वां तुलयितुमलं यत्र तैस्तैर्विशेषै: ।।

(2) हस्ते लीलाकमलमलके बालमुकुन्दानुविद्धं
नीता लोध्रप्रवरजसा पाण्डुतामानने श्री: ।
चूडापाशे नवकुरबकं चारु कर्णे शिरीषं
सीमन्ते च त्वदुपगमजं यत्र नीपं वधूनाम् ।।

(3) आलोके ते नियताति पुरा सा बलिव्याकुला वा
मत्सादश्यं विरहतनु वा भावगम्यं लिखन्ती ।
पृच्छन्ती वा मधुखचनां सारिकां पञ्जरस्थां
काञ्चिद्भर्तु: स्मरसि रसिके त्वं हि तस्य प्रियेति ।।

(4) नन्वात्मानं बहु विगणयन्नात्मनैवावलम्बे
तत्कल्याणि त्वमपि नितरां मा गम: कातरत्वम् ।
कस्यात्यन्तं सुखमुपनतं दु:खमेकान्ततो वा
नीचैर्गच्छत्युपरिय दशा चक्रनेमिक्रमेण ।।

૪. નીચેનામાંથી ગમે તે **બે** પર ટૂંકનોંધ લખો. **(20)**

4. Write short note on any **two** :

(1) उपमा कालिदासस्य ।

(2) पूर्वमेघ માં વર્ણવેલો મેઘનો માર્ગ

(2) Path of the cloud described in Pūrvamegha.

(3) Characterization of Yaksa's wife.

(4) મેઘદૂતમાં પ્રકૃતિવર્ણન

(4) Description of nature in Meghadoota.

૫. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક-બે વાક્યમાં લખો. **(20)**

5. Answer following questions in one or two sentences.

(1) कतिशक्तय: सन्ति ? तासां नामानि विलिखत ।

(2) हेमन्ते कुत्र यायात् ?

(3) आमिश्र: नाम किम् ?

(4) सप्तविधसेनाया: नामानि लिखत ।

(5) अभ्यन्तकोपो नाम किम् ?

(6) व्ययो नाम किम् ?

(7) औत्साहिकस्य लक्षणं किम् ?

(8) उपजापस्य लक्षणं विवृणुत ।

(9) अर्थानुबन्ध: नाम किम् ?

(10) त्रिवर्गस्य नामानि कानि ?